

◇OCAS

5271 Sayılı Kanun gereği Baroların, bir suç şüphesi altında bulunan kişiye yasanın öngördüğü durumlarda ve şüphelinin talebi halinde hukuki yardım niteliğinde avukat görevlendirmesi yapması yasal bir zorunluluktur. Baroların bu yasal yükümlülüğü yerine getirebilmesi ve şüphelinin hukuki yardıma kavuşturulabilmesi için yetkili makamlardan baroya avukat talebinde bulunulması gerekir. Bu yetkili makamlar Sorgu Hakimlikleri, Cumhuriyet Savcılıkları, Emniyet ve Jandarma kolluk makamlarıdır. Bu makamlar barolardan şüpheli için avukat talebini telefonla ve evrakla istemektedir. Baroda birçok personel istihdam ederek 7 gün 24 saat gelen bu talepleri değerlendirmekte, uygun avukatı belirleyerek telefonla avukatı görevlendirip yetki belgesini hem avukata hem de yetkili makama göndermektedir.

Bu şekilde görevlendirilen avukat, talep eden makama gidip şüphelinin ifadesini aldıktan sonra ifade tutanağını ve belgelerini baroya vermektedir. Baroda bu belgeleri inceleyip savcılığa göndermekte ve savcılıkta bu belgeleri değerlendirip avukatın ücretini banka hesabına yatırmaktadır. Uygulamadaki sistem bu şekilde işlemektedir ve her aşamada birçok sorunla karşılaşmaktadır.

UYGULAMADAKİ SİSTEMDE KARŞILAŞILAN BAŞLICA SORUNLAR

- 7 gün 24 saat avukat talebi alan baronun bu talepleri değerlendirecek birçok personeli gece mesaisiyle birlikte istihdam etmek zorunda kalması
- Baronun oluşturduğu nöbetçi avukat listesinden avukatın seçilip aranması işleminde listenin kontrolünün, hangi avukatın listede olup olmadığının yetkili veya ilgili kişilerce her zaman gözetim ve denetim altında tutulamaması
- Listedenden seçilen avukatın aranıp aranmadığı, kaç kere arandığı, aranan avukatın görevi kabul edip etmediği, görevi kabul eden avukatın görev yerine zamanında gidip gitmediğinin tespitinin yapılamaması
- Görevi kabul edecek avukatın bulunması için defalarca arama yapılmak zorunda kalmasıyla oluşan gecikmeler
- Hizmetin bu şekilde işleyebilmesi için gece mesaisiyle birlikte birçok personel istihdam edilerek maaş ödenmesi her avukatın defalarca aranması ve evrakların dolaşımı için gereken posta giderlerinin baroları ekonomik olarak zor durumda bırakması. (Son mevzuat gereği barolara ilgili hizmet için ayrılan bütçenin azlığı bu sorunu daha da büyütülmektedir.)
- Baronun tek bir operatörden farklı operatörleri araması sonucu telefon faturalarının yüksek ücretlerde olması.
- Baronun avukatı telefonla görevlendirmesinin ardından yetkili olduğuna dair belgeyi hem avukata hem yetkili makama göndermesi gerekmektedir ancak pratikte bu mümkün olmamakta bunun sonucu olarak yetkili makam avukat talebinde bulunduktan sonra avukat atanıp atanmadığını hangi avukatın atandığını bilmemektedir. Bu durumda tekrar baronun aranması ve baronunun aynı işlemleri tekrarlaması ile oluşan zaman ve maddi kayıplar

- Yetki belgeleri ve gerekli evraklar posta yoluyla veya elden dolaşımından kaynaklanan gecikmeler dolayısıyla çifte görevlendirmeler mükerrer kayıtlar ve karışıklıklar uygulanan sistemin başlıca sorunlarıdır.

Sonuç olarak hem barolar açısından ekonomik sıkıntılar yaşanmasına sebep olmakta hem de hizmetin bu şekilde verilmesi birçok karışıklığa, gecikmeye, adalet sisteminin sekteye uğramasına sebep olmaktadır. Bu nedenle şeffaf, adaletli, güvenli, hızlı, ekonomik bir sisteme geçilmesi gerekliliği ve zorunluluğu OCAS sisteminin oluşmasına sebep olmuştur.

OTOMATİK CMK ATAMA SİSTEMİ (OCAS) PROJESİ VE ÇÖZÜMLERİ

OCAS Sistemi: Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Sanık ve Mağdurlar için avukat görevlendirme işlemlerinin tamamen elektronik ortamda yapılması ve kayıt altına alınmasını sağlayan bir sistemdir.

OCAS SİSTEMİ:

1. Avukat talep eden yetkili makamlar (Mahkemeler, Savcılıklar, Karakollar, Jandarma) bu taleplerini buldukları ilin barosunun resmi web sayfası ile entegreli OCAS sisteminin web portalı üzerinden sağladığı kullanıcı ekranından yaparlar. Sistem yapılan avukat taleplerini değerlendirir ve hazırlanan nöbetçi avukat listesinden puan sırasına göre görevlendirilecek avukatı seçer. Nöbet listesi ve puanlar, savcılıklar avukatlar gibi ilgililerce her zaman kontrol edilebilir. Böylece objektif bir uygulama sağlandığı gibi baroda belirli dönemlerde bu listeleri ve puanları yayınlama yükümlülüğünden kurtulmuş olur. Aynı zamanda OCAS listeyi gece ve gündüz listesi şeklinde ayırabildiği gibi avukatlarda listede kendilerini askıya alabilir bilgilerini kendileri güncelleyebilir. Örneğin telefon numarası değişen bir avukat kendi kullanıcı ekranından değişen telefon numarasını güncelleyebilir.
2. OCAS Sistemiyle İnternet hizmeti sağlayan datacenter'larda metinden sese (text to speech) teknolojisi ile suçun konusu, yeri, mağdurun adı, yaşı gibi talep bilgileri sesli sisteme çevrilir ve (VOİP) teknolojisi ile bu bilgiler listeden puan sırasına göre seçilen avukata sesli olarak telefonla bildirilir. Avukata dosyayı kabul edebileceği red edebileceği veya bilgileri tekrar dinleyebileceği şeklinde üç farklı seçenek sunar.
3. Avukat dosyayı kabul ettiğini '1' tuşuna basarak belirtirse dosya bilgileri kendisine sesli sistemle aktarılmaya devam eder. Arkasından bilgilerin unutulmaması için sms yolu ile bu bilgiler avukata iletilir.
4. Avukat dosyayı ret etmek isterse bunu '2' tuşuna basarak belirtir. Bu durumda sistem red gerekçesini sorar ve bu gerekçeyi baro tarafından değerlendirilmek üzere kayıt altına alır. Böylece hangi avukatın hangi dosyayı hangi sebeple, ne zaman kabul etmediği tespit edilmiş ve kaydedilmiş olur.
5. Avukat dosya bilgilerini tekrar dinlemek isterse '3' tuşuna basarak bilgileri tekrar dinleyebilir.
6. Sistem hangi avukatın arandığını, kaç kere arandığını avukatın verdiği cevapları kayıt altına almaktadır.
7. Dosyayı kabul eden avukat görevlendirildiği yeri telefonla ve sms ile öğrendikten sonra yetki belgesini almak için baroya gelmesine gerek kalmadan kendisine verilen kullanıcı şifresi ile herhangi bir internet bağlantısı olan bilgisayardan alabilir. Aynı şekilde avukat

talep eden yetkili makam kullanıcı ekranından hangi avukatın kaç kere arandığını ve hangi avukatın görevlendirildiğini görebilmektedir.

8. Görev yerine giden ve ifadesini alan avukat bu ifade tutanağını Baroya getirmek zorunda kalmadan internet bağlantısı olan bir bilgisayardan kendisine sistem tarafından verilen kullanıcı ekranındaki ifade tutanağı bölümüne girerek işlemini tamamlamış olur.
9. Tutanakların bu şekilde elektronik ortama taşınması ile hız kazanılmış ve bu tutanaklar aynı anda baroya ulaşmış olur. Baroda bu tutanakları inceleyip onaylayarak aynı şekilde ve hızda elektronik ortamda savcılığa gönderir. Böylece evrakların geç gelmesinden birikmesinden ve dolaşımından kaynaklanan gecikmelerin önüne geçilmiş olur.
10. Savcılık elektronik ortamda kendisine gelen bu belgeleri inceleyip onayladığı an ödeme yapılması için gerekli formata bu belgeleri sistem otomatik olarak dönüştürür. Sucun türüne göre ödeme miktarlarını hesaplar ve savcılığın ödeme yapılması için tüm makamlara (Mahkemeler, Defterdarlık, Bankalar) yapacağı bildirimlere uygun hale getirir. Bunun sonucu CMK görevini alan avukatın ücretini de aynı zamanda alabilmesi mümkün olur.
11. Atama işleminin her aşaması elektronik ortama taşınmasına rağmen her ilgili gerekli her belgeyi sisteme girerek çıktısını alabilir. Örneğin Baronun, mahkemeye ve avukata gönderdiği yetki belgesi sistem tarafından avukatın ve mahkemenin kullanıcı ekranında gözükmesinin yanı sıra mahkeme veya avukat sistemden Baro Başkanının taratılmış ve elektronik imzalı yetki belgesini varaka olarak alabilir.
12. Avukatın görevlendirildiği yere zamanında gitmediğinin yetkili makamlarca kontrolü sistem üzerinden yapılabilmektedir ve Baronun belirlediği sürede görev yerine avukatın gitmemesi durumunda OCAS sistemi otomatik olarak yeni bir avukat görevlendirir ve önceki avukata görevden alındığını bildirir.
 13. Avukatlar OCAS sistemini arayarak, kendilerine atanmış görevin bilgilerini öğrenmek, dosya kabulünü iptal edebilmek, kendilerini geçici süreli askıya alabilmek, dosya bilgileri hakkında sms talebinde bulunabilmek gibi birçok işlemi gerçekleştirebilirler.

OCAS SİSTEMİNİN FAYDALARI

- OCAS sistemi elektronik ortamda atama işlemini çok hızlı yapabildiği için ileriki tarihli dosyaların atamalarında aylar öncesinden yapabilmektedir. Böylece gerekli zamanda dosyadan haberdar olan avukat hem dosyaya hazırlanabilmekte hem de zamanını planlayabilmektedir.
- Dünyada en ucuz arama sistemi olarak kullanılan VOİP teknolojisi ile avukatlar aranmakta böylece Baronun telefon faturaları %30 ile %70 arasında azalmaktadır.
- Belgelerin dolaşımı elektronik ortamda olduğu için posta giderleri olmamakta böylece ayrı bir masraf gideri olmamaktadır.
- Baro atama sistemini gerçekleştirmek için birçok personel istihdam etmekte ve bu personellere gece mesaisi ile birlikte yüksek ücretler ödemektedir. Oysa sistem 7 gün 24 saat çalışmakta ve aynı anda 30 ayrı avukatı arayabilmektedir. Örneğin uygulanan sistemde 30 avukatın aranabilmesi 3 saatte olabilmekte iken OCAS sistemi ile 30 avukat 1 dakika içinde aranmaktadır.

- Sistemdeki bütün kurumlar hangi avukatların kaç kere ne zaman arandığı kayıtlarına kolayca erişebildikleri için hem şüphelileri hem avukatları bilgilendirebileceklerdir.

Aranan bütün avukatların, kabul etme veya reddetme seçenekleri, hangi tuşa bastığı bilgisinden aranan kişinin telefonunun meşgul veya kapalı olduğu bilgisine kadar herşey kayıt altında tutulmaktadır. Böylece sonradan kabul veya red işlemine ilişkin yanlışlıklar ortadan kalkmış olur.